

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie ze skargi E. P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Najwyższym

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w
dniu 22 marca 2023 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Skargą na przewlekłość postępowania z 31 stycznia 2023 r. E. P., wniósł o:
(1) stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie przeciwko Skarbowi
Państwa – Zakładowi Karnemu w S. o zapłatę toczącej się przed Sądem
Najwyższym, (2) zalecenie sądowi rozpoznającemu sprawę wyznaczenia rozprawy,
(3) przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego kwoty 20 000 zł jako
odpowiedniej sumy pieniężnej, a także (4) zwolnienie od uiszczenia opłaty od
skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga E. P. podlegała odrzuceniu z dwóch przyczyn.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania skarga powinna zawierać: 1) żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy oraz 2) przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie.

Stosownie do art. 9 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, skargę niespełniającą wymagań przewidzianych w art. 6 ust. 2 sąd właściwy do jej rozpoznania odrzuca bez wzywania do uzupełnienia braków.

W ocenie Sądu Najwyższego wniesiona w niniejszym postępowaniu skarga na przewlekłość postępowania nie spełnia wymagań formalnych. Jak wskazano powyżej, skarga winna zawierać żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie. Za spełnienie tego wymogu nie sposób uznać, wniosku skarżącego o „stwierdzenie przewlekłości tego postępowania” czy też „stwierdzenie przewlekłości w przedmiotowej sprawie”, skoro nie wskazuje ono precyzyjnie postępowania (sygnatury akt), które skarżący uważa za przewlekłe, w szczególności, że skarżący wspomina również i powołuje sygnatury postępowań sądowych przed Sądem Okręgowym w Gdańsku i Sądem Apelacyjnym w Gdańsku (postanowienie Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2022 r., I NSP 129/22; z 26 października 2022 r., I NSP 255/22). Jest to pierwsza z przyczyn odrzucenia skargi na przewlekłość postępowania.

Kolejną podstawę do odrzucenia skargi stanowi okoliczność, iż została ona sporządzona, podpisana i wniesiona osobiście przez E. P.. Tymczasem zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2004 r.,

sygn. akt III SSP 42/04, do skargi na przewlekłość postępowania uregulowanej w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy w sprawie cywilnej, stosuje się przymus adwokacko-radcowski.

Przymusowe zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym ma charakter bezwzględny i jest powszechnie znanym wymaganiem. Oznacza to, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym zdolność strony do podejmowania przez nią osobiście czynności procesowych jest wyłączona. W konsekwencji czynności podejmowane przez stronę osobiście w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, z zastrzeżeniem przypadków wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c., są niedopuszczalne.

Na odrzucenie skargi nie mają wpływu zgłoszone w skardze na przewlekłość postępowania wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych oraz w piśmie z dnia 1 marca 2023 r. wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wskazać należy, że skarga na przewlekłość postępowania sporządzona została i wniesiona osobiście przez E. P. i jako taka wywołała skutki procesowe, w szczególności ten, że podlegała odrzuceniu, albowiem nie została sporządzona i wniesiona przez profesjonalnego pełnomocnika. Nawet gdyby następnie zwolniono skarżącego od kosztów i ustanowiono dla niego pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, to uzupełnienie lub „poparcie” przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego wniesionej osobiście przez stronę skargi, nie spełnia wymagań zachowania przymusu, o których mowa w art. 87¹ k.p.c. Na tych samych zasadach odrzuceniu podlegają zażalenia skierowane do Sądu Najwyższego, skargi kasacyjne, skargi o wznowienie postępowania czy też skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem (postanowienia Sądu Najwyższego z 21 października 2015 r., III CZ 48/15; z 31 stycznia 2014 r., II CZ 84/13; z 11 marca 2008 r., II CZ 2/08; z 17 stycznia 2018 r., IV CZ 99/17; z 30 czerwca 2020 r., III CZ 1/20). Celem przymusu adwokacko-radcowskiego jest zapewnienie, aby środki zaskarżenia kierowane do Sądu Najwyższego odpowiadały ustawowym wymaganiom i prezentowały poziom merytoryczny,

jakiego można oczekiwać od osoby uprawnionej do świadczenia profesjonalnej pomocy prawnej. Cel ten nie może zostać zrealizowany, jeżeli adwokat lub radca prawny jedynie „popiera” środek zaskarżenia wniesiony bezpośrednio przez stronę lub też jedynie sygnuje własnym podpisem środek zaskarżenia sporządzony przez stronę osobiście. Biorąc pod uwagę powyższe, skarżący chcąc wnieść do Sądu Najwyższego skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania powinien najpierw zwrócić się o to do profesjonalnego pełnomocnika z wyboru, który wykona za niego tę czynność, a jeżeli nie posiada środków na pokrycie kosztów profesjonalnej obsługi prawnej, winien złożyć do Sądu przed którym toczy się postępowanie wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, bez wnoszenia skargi o stwierdzenie przewlekłości, którą, w przypadku ustanowienia pełnomocnika z urzędu, tenże wniesie ją w imieniu skarżącego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość wobec niespełnienia wymogu określonego w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy oraz na podstawie art. 373 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość wobec sporządzenia skargi przez skarżącego osobiście, odrzucił skargę.